

ΕΚΘΕΣΙΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ

ΤΗ. ΑΡ· ΛΟ - ΛΑΚΗ ΑΤΑΛΑΝΤΕΩΣ

19 ΜΑΪΟΥ - 5 ΙΟΥΝΙΟΥ 1934

“ΦΟΥΑΓΙΕ,,
ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Ο. ΦΩΚΑ

ΕΚΤΙΘΕΜΕΝΑ ΕΡΓΑ :

- 1) Εἰς τὴν Ἀθανασίαν
- 2) Τὸ τραγοῦδι τοῦ πόνου
- 3) Σαλαμπὸ
- 4) Ὀνειρον τοῦ παρελθόντος
- 5) Δύναμις, Πονηρία, Μатаιότης
- 6) Οἱ δύο Κατακτηταὶ
- 7) Φαρισαῖος ἀναγινώσκων τὴν καταδίκην τοῦ Ἰησοῦ.
- 8) Ὁ χορὸς τοῦ Μπαστουνιοῦ
- 9) Τὰ στενὰ τῆς Δωδώνης
- 10) Οἱ χασικλῆδες
- 11) Ἄγρυπνος φρουρὸς
- 12) Τὰ δάκρυα τῶν Ἑβραίων εἰς τοὺς τοίχους τῶν Ἱεροσολύμων
- 13) Ὁ μέγας Σεΐχης
- 14) Πρόκλησις
- 15) Πυραμίδες Αἰγύπτου
- 16) Ἡ Φατμὲ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΨΗΛΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Οί Ἀξιότιμοι Κοι, Κοι

Ι. Θεοτόκης, Σ. Ταλιαδοῦρος, Ι. Μουντζουρίδης, Β. Σαγιάς, Δ. Χέλμης, Σ. Στρατήγης, Κ. Κοτζιάς, Γ. Στράτος, Α. Στράτος, Α. Πρωτοπαπαδάκης, Ε. Μπαλτατζής, Ι. Ράλλης, Θ. Τουρκοβασίλης, Π. Μαυρομιχάλης, Π. Μπούμπουλης, Κ. Κανελλόπουλος, Γ. Τσόχας, Γ. Ράλλης, Ν. Κρανιωτάκης, Γ. Εὐταξίας, Φ. Μοσχούλας.

καὶ αἱ Ἀξιότιμοι Καὶ Καὶ

Σ. Ταλιαδοῦρου, Ναντίνα Κ. Τσαλδάρη, Μαρία Βλαδιμήρου Λεβίδη (τὸ γένος Χατζηανέστη) Ε. Μπαλτατζῆ, Μαρία Ν. Στράτου καὶ Γ. Ράλλη.

ΔΙΕΞΟΔΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΙΣ
ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΠΙΝΑΚΟΣ

“ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΘΑΝΑΣΙΑΝ,,

ΥΠΟ

ΛΑΚΗ ΑΤΑΛΑΝΤΕΩΣ

«Τὸ βιβλίον ποὺ δύναται νὰ κρίνῃ
πολλὰ τὶς ἔχει νὰ ὠφελῆθῃ ἀπὸ
ἐμέ».

«ΓΚΑΙΤΕ»

Εἰς χεῖρας παντὸς εὐγενοῦς ἐπισκέπτου τῆς Ἐκθέσεώς μας ἀνατίθμεν τὴν μικρὰν μας ταύτην διεξοδικὴν ἀνάλυσιν τῆς ἔμπνευσέως μας ἐπὶ τοῦ μεγάλου πίνακος «Εἰς τὴν Ἀθανασίαν», ὅπως καταστῆ δυνατὸν εἰς πάντα ἀναγνώστην ταύτης, νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὸ θέμα τοῦ Πίνακος μας, ἴσον πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς τοὺς ἔμπνευστάς καὶ ἐκπονητάς τοῦ ἔργου, καθ' ὅσον ὁ Πίναξ οὗτος ἐξεπονήθη εἰδικῶς διὰ νὰ ἀποτελέσῃ Ἱστορικὸν Ἐθνικὸν Κεφάλαιον, τοῦ συγκλονιστικοῦ δράματος διὰ μέσου τῶν αἰῶνων τῆς Ἀνθρωπότητος. ✠

Ἴδου λοιπὸν αὕτη :

Πρὸ τριῶν ἔτων καὶ πλέον καὶ ἀκριβῶς, τὴν 1)12)30 «θνελλώδη τοῦ Δεκεμβρίου νύκτι» αὐτομάτως μᾶς ἦλθεν ἡ ἔμπνευσις νὰ ἀποθανάτισωμεν διὰ ζωγραφικοῦ πίνακος τὸ κοσμοϊστορικὸν γεγονός, τὸ ὁποῖον συνετάραξεν ὀλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα. Ἦτοι, τὸν τυφεισμὸν τῶν ΕΞ καὶ τὸν θάνατον τοῦ ΣΕΠΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ τοῦ ΙΒ', τοῦ ὁποῖου ὁ θάνατος καθ' ἡμᾶς ἐπῆλθεν ἐκ μαρασμοῦ μᾶλλον καὶ οὐχὶ ἐκ φυσιολογικῆς τινος αἰτίας. Ἴδου ἡ ἔμπνευσις μας ἐν τῷ ζωγραφικῷ πίνακι «Εἰς τὴν Ἀθανασίαν»: Ὁ Βασιλεὺς νεκρὸς ἐν Φλωρεντίᾳ τῆς Ἰταλίας: Ἀνθωρεὶ τὸ Ἰταλικὸν στερέωμα χάνεται καὶ παρουσιάζεται τὸ καθαρῶς Ἑλληνικὸν καὶ ὑπὸ τὸν Ἀττικὸν Ἀθηναϊκὸν Οὐρανόν. Ἡ Γαλανόλευκος καλύπτει τὸ φέρετρον μὲ τὴν μελανὴν κάτωθὲν τῆς καλύπτραν, φέρουσαν τὸν δικέφαλον αἰετὸν, τὸ ἔνδοξον στέμμα τοῦ Βυζαντίου, εἰς πολλὰ σχήματα κεντήματος: Ἐπὶ τῆς κυανολεύκου καὶ ἀκριβῶς εἰς τὸ μέσον ἡ περίφημος Στραταρχικὴ ῥάβδος, ἣν ἐδώρισε τῷ Σεπτῷ ἐκλιπόντι Βασιλεῖ ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας Κάϊζερ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν μεγάλων στρατιωτικῶν γυμνασίων ἐν Βερολίνῳ, ὅτε καὶ κυκλωθεὶς ὑπὸ τῆς πτέρυγος τῆς διευθυνομένης ὑπὸ τοῦ Βασιλέως ἠττήθη καὶ συνελήφθη αἰχμάλωτος. Ἡ δόξα γυμνῆ

ἐν ὅλῃ τῇ ἐκστάσει αὐτῆς, διὰ τῆς δεξιᾶς ἀφαιρεῖ τὸν στέφανον ἐκ τῆς κεφαλῆς τῆς καὶ στεφανώνει τὸν νεκρὸν πλέον Σεπτὸν Βασιλέα, ἀποτίουσα φόρον τιμῆς πρὸς τὸ ὑψηλὸν καὶ ἔνδοξον ἐκλιπὸν τέκνον τῆς μικρᾶς ἔνδοξου καὶ μαρτυρικῆς Ἑλλάδος. Διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς κρατεῖ κλάδον δάφνης. Εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἔνδοξου νεκροῦ ἡ ὄρφανὴ πλέον ἐστεμμένη Ἑλλάς μελανοφοροῦσα, πενθεῖ σπαρασσομένη τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἔνδοξου Τέκνου τῆς πρὸ ἐπὶ δεκαετίας δλοκλήρους ἐλάτρουσε λικνίσασα αὐτὸ εἰς τὰ ἱερὰ αὐτῆς χρώματα καὶ Ἑλληνοπρεπῶς ἀναθρέψασα. Κάτωθεν τῶν ποδῶν αὐτῆς ὁ ἀτίθασσος λέων κρατεῖ εὐλαβικὰ εἰς τοὺς ὄνυχας αὐτοῦ τὸ ὄραιότερον Σύμβολον τῆς Περιστερᾶς τοῦ Νῶε, κλάδον ἐλαίας. Ἦτοι, τὸ Σύμβολον τῆς γαλήνης, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς προόδου, τὸ Σύμβολον τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος. Συμβολίζει δ' οὗτος, τὴν δύναμιν αὐτῆς, ἥτις, καίτοι ὑφίστατο εὐρίσκετο ἐν καθηλώσει, ὡς μὴ ἔχουσα ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἡγέτην ἱκανὸν σθεναρὸν ὑπεράσπιστήν, ἀρχηγὸν συνετὸν ἵνα παραδοθῇ εἰς αὐτὸν αὐτῆ, — πρὸς τὸ καλὸν τῆς ὄρφανῆς Ἑλλάδος — ἀνευ ὄρων καὶ διὰ τοῦτο ἦτο δεσμία, ἦτο σκλάβα. Πέριξ καὶ κατὰ μῆκος τοῦ Ἱεροῦ Φερέτρου δώδεκα στέφανοι, δώδεκα περιφήμων ἔνδοξων μαχῶν τοῦ Βουλγαρο-Τουρκο-Μακεδονικοῦ Μετώπου, ὧν ἡγήθη προσωπικῶς καὶ νικηφόρος ὁ ἀείμνηστος Βασιλεὺς. Προσφέρονται δ' οὗτοι εὐγνωμότως παρὰ τῶν διαφόρων μερῶν τῆς Ἑλλάδος τῷ Σεπτῷ ἐκλιπόντι Βασιλεῖ ὡς αἰώνιος φόρος τιμῆς καὶ εὐλαβείας διὰ τὸ πολυτιμώτερον πρὸς τοῖς ἐχάρισε δῶρον. Τὸ δῶρον τῆς Ἐλευθερίας. Καὶ εἰς τὸ ἄγνόν, τὸ καθηγιασμένον τὸ ἱερὸν τοῦτο πλάσιον ἀναφαίνονται ὡς σκιαὶ ἐξερχόμεναι ἐκ νεφελῶν αἱ ἀγαθαὶ ψυχαὶ τῶν τυφεκισθέντων πολιτικῶν καὶ τοῦ ἔνδοξου Ἀρχιστρατήγου. Διαβαίνουσαι δὲ αὐταὶ ἄνωθεν τῆς ἱερᾶς γῆς τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Παρθενῶνος, ἄνωθεν τοῦ τόπου τοῦ μαρτυρίου των, ἐξαυλωμένα ἀπὸ τὸν πόνον καὶ τὴν ἀγωνίαν διὰ τὸν σπαραγμὸν τῆς γλυκυτάτης αὐτῶν Πατρίδος Ἑλλάδος, εἰς τὸν βωμὸν τῆς ὁποίας ἀφιέρωσαν μὲ πρωτοφανῆ ἠρωϊσμὸν καὶ καρτερι-

κότητα αὐτὴν τὴν ζωὴν των.

Αἴφνης, μανθάνουν τὸν θάνατον τοῦ ἐνδόξου συνεργάτου των Στρατηλάτου Βασιλέως, οὗτινος τὸ πνεῦμα, οὐδὲ ἐπὶ λεπτὸν ἐγκατέλειψε τὸν ἱερὸν χώρον τῆς ἰδιαιτέρας γεννητείας Πατρίδος του καὶ πὸν πάντοτε πτερουγίζει ἄνωθεν τοῦ Παρθενῶνος τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀμέσως ἅμα τῷ ἀγγέλματι αἱ ψυχαὶ σταματοῦν τὴν διάβασίν των. Αἱ μορφαὶ τούτων λαμβάνουν ὄψιν ζωντανῶν πεθαμένων. Βαθμιαίως καὶ πάλιν αἱ ὄψεις αὐτῶν ἀποκτοῦν ὕφος Στωϊκῶν εἰτοιμοθανάτων, οἱ ὅποιοι,—κακῇ τῇ μοῖρα—ἀποφάσει ἐκνόμων καὶ ἀσυνειδήτων δικαστῶν, καταδικάζονται εἰς θάνατον. Ἡ προαίσθησις τῆς τελικῆς καταστροφῆς τῆς δραματικῆς τόσον, ὅσον καὶ καρτερικῆς Ἑλλάδος, ἔφερε τὰ πνεύματα αὐτῶν πτερουγίζοντα ἄνωθεν τοῦ Παρθενῶνος, νὰ ἀκούσουν τὰς γοερὰς καὶ ἀπέλπιδας κραυγὰς τοῦ Ἐθνικοῦ τῆς πένθους, ἐπὶ τῷ ἀγγέλματι τοῦ θανάτου τοῦ Ὑψηλοῦ καὶ λατρευτοῦ αὐτῆς τέχνου. Εἰς τὸ μέσον ὁ ἐγδοξος καὶ ὑπερήφανος Παρθενὼν ρίπτει τὰς ἰσχυρὰς αὐτοῦ μαρμαρυγὰς εἰς τὸ ἀέλπες ἐκ τοῦ πόνου καὶ τῆς ἀγωνίας πρόσωπον τοῦ λατρευτοῦ καὶ ἡρωϊκοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος, Ἀειμνήστου, Ἀθανάτου Δημητρίου Γούναρη, ὅστις καὶ λαμβάνει τὴν ἐντολὴν παρὰ τῶν λοιπῶν ψυχῶν τῶν μαρτύρων, εὐθύς ἅμα τῷ ἀγγέλματι τοῦ θανάτου τοῦ Σεπτοῦ Βασιλέως, νὰ καλέσῃ τὸ πνεῦμα Αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀθανασίαν. Ἴδου διατὶ στρέφων, καὶ ἄνωθεν τοῦ Παρθενῶνος, τείνει ἰκέτιδας χεῖρας εἰς τὸ σιόφως πρὸς τὸν Ἐθνομάρτυρα Βασιλέα. Καλεῖ τὸ πνεῦμα Αὐτοῦ νὰ συναντήσῃ τὰ πνεύματα τῶν ΕΞ μαρτύρων τῆς Ἐλευθερίας, ὡς ἑβδόμου καὶ Τούτου μάρτυρος τῶν Ἐθνικῶν πεπρωμένων. Τὸ μνημεῖον τοῦ Φιλοπάππου ἵσταται δεξιὰ τοῦ ζωντανοῦ μαρτυρίου, βωβὸν, ὡς αἰώνιος, ἄφωτος μάρτυς τῶν ζωντανῶν μαρτύρων. Εἰς τὸ βάθος, ἥρεμος, μελαγχολικὸς καὶ ἀχνόθαμπος ὁ Σαρωνικός, παραστέκει ὡς ὑγρὸς τάφος τοῦ κοσμοϊστορικοῦ δράματος. Βαθύτατα δὲ θλιμμένος ἀκινητεῖ. Τὰ εὐθυ-

τενή, τὰ ἀλύγιστα κυπαρίσσια, τὰ αἰώνια αὐτὰ σύμβολα τῶν τάφων ἀνὰ τοὺς αἰῶνας, χαιρετίζουν εὐλαβικὰ τοὺς Ἑπτὰ Μάρτυρας λυγίζοντα τὰς ὑπερηφάνους κορυφὰς αὐτῶν, στέλλοντα ὄθεν, τὸν τελευταῖον αὐτῶν χαιρετισμὸν εἰς τοὺς Ἑπτὰ Ἦρωας. Πλαισιοῦται δὲ ὁ Μέγας οὗτος πίναξ, μὲ τὸ ἀπλοῦν Βυζαντινὸν κόσμημα τῆς αἴγλης τοῦ Βυζαντίου, φέρον· εἰς τὰς τέσσαρας αὐτοῦ γωνίας τὸ Ἵψηλὸν Ὄνομα τοῦ ΙΒ. Ἀυτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου. Εἰς τὸ μέσον καὶ ὑπεράνω ἀκριβῶς τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τὸ ὑπερήφανον Βυζαντινὸν Στέμμα, τὸ ἄφθαστον καὶ ἀμίμητον εἰς παντοδυναμίαν καὶ πολιτισμὸν διὰ μέσου τῶν αἰώνων τῆς Ἀνθρωπότητος, οἱ ὑπερήφανοι καὶ ἀείτητοι δικέφαλοι Ἄετοί, πληγέντες βαρύτερα ἅμα τῷ θλιβερῷ ἀγγέλματι χωρίζονται, καί, ὁ μὲν εἰς ὁ ἐκ δεξιῶν πληγείς κατάστηθα, καταλείπει τὴν τελευταίαν αὐτοῦ πνοὴν ἄνωθεν τοῦ Ἱεροῦ Βωμοῦ τοῦ δοξασμένου Ἀυτοκράτορος τοῦ Παραμυθιοῦ, Κωνσταντίνου ΙΒ.· Καὶ τὸ πνεῦμα Αὐτοῦ νὰ περουγίσῃ μὲ τὸ τοῦ Ἵψηλοῦ μεταστάντος. Ὁ δ' ἕτερος, ὁ ἐξ εὐωνύμων, ἀψηφῶν τὸ θανάσιμον τραῦμα τοῦ ἀνθίσταται καρτερικώτατα κρατῶν τὴν ἰσορροπίαν αὐτοῦ, ὡς κἄτι νὰ ἐλπίζῃ, ὡς κἄτι νὰ προαισθάνεται, τείνων τὸ οὖς πρὸς τὸ ἄπειρον. Διατί τάχα;... Ἄγνωστον, ἀνεξιχνίαστον, μυστήριον: Τάχα νὰ ὑπάρχῃ;... Ἄρα γε νὰ ζῇ;... : Καὶ πάλιν ἡ Αἴγλη τοῦ Βυζαντίου, τὸ ἀπλοῦν πλάσιον μὲ τὸ ἐπίχρυσον κόσμημα αὐτοῦ, μὲ τὰς χρυσᾶς του ἀνταυγείας καὶ λάμπεις μέσ' τὸ ἐπίμηκες τὸ τετραγωνικὸν αὐτοῦ κορνίζωμα, κλείνει εὐλαβικὰ τὸ δράμα τῶν δραμάτων τῶν Αἰώνων τῆς Ἀνθρωπότητος...

Λ. Α.

ATELIER

ΛΑΚΗ ΑΤΑΛΑΝΤΕΩΣ - ΤΗ. ΑΡ - ΛΟ

Θ.Γ.Κ. Θ.Α.

ΛΕΩΦ. ΚΗΦΙΣΣΙΑΣ 209

ΑΘΗΝΑΙ

TIMATAI ΔΡΧ. 5

Τύποις : Π. Σ. ΒΑΡΒΑΡΕΣΟΥ, Τσαμαδοῦ 44 - Πειραιεύς

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΕΥ. Β.